

Spis treści

Wprowadzenie	(tłum.	Mateusz	Łuczak)_____	XV
Przedmowa	(tłum.	Mateusz	Łuczak)_____	XVII

CZĘŚĆ I PERSPEKTYWY TERAPII RODZIN

(dum. Mateusz Łuczak)

1	Przyjęcie perspektywy relacji rodzinnych.....	3
	Systemy rodzinne rozwojowe i zablokowane.....	4
	Struktura rodziny.....	5
	Aspekty kulturowe i związane z płcią społeczną (<i>gender</i>).....	6
	Wzory interakcji w rodzinie.....	7
	Rodzinne opowieści i przekonania.....	8
	Prężność (<i>resilience</i>) rodziny.....	9
	Perspektywa terapii rodzin.....	12
	Zmiana paradygmatu.....	14
	Epistemologia cybernetyczna.....	15
	Obustronny determinizm.....	16
	Pacjent identyfikowany i pojawienie się objawów.....	18
	Cybernetyka drugiego rzędu.....	20
	Streszczenie.....	22
2	Rozwój rodziny: ciągłość i zmiana.....	24
	Czynniki społeczne i cykl życia.....	24
	Wypracowanie perspektywy cyklu życia.....	25
	Konceptualizacja cyklu życia: wstępne ostrzeżenia.....	27
	Teoria cyklu życia rodziny.....	28
	Model etapów cyklu życia rodzinnego.....	31
	Etapy rozwojowe.....	31
	Przejścia między etapami i zachowania objawowe.....	33
	Krytyka modelu etapów.....	36
	Zmieniające się rodziny i relacje.....	37
	Sekwencje rozwojowe w rodzinach nienaruszonych.....	38
	Sekwencje rozwojowe w rodzinach alternatywnych.....	43
	Streszczenie.....	52

3	Czynniki płciowe, kulturowe i etniczne w funkcjonowaniu rodziny.....	54
	Sprawy płci w rodzinie i terapii rodzin.....	55
	Płeć z perspektywy feministycznej.....	59
	Płeć kulturowa, praca i życie rodzinne.....	60
	Studia nad mężczyznami i świadomość ról związanych z płcią kulturową ..	62
	Terapia z perspektywy uwrażliwienia na płeć kulturową.....	63
	Aspekty wielokulturowe i swoiste dla danej kultury.....	64
	Terapia uwrażliwiona na kontekst kulturowy.....	64
	Wypracowanie perspektywy wielokulturowej.....	65
	Swoistość kulturowa a systemy rodzinne.....	66
	Etniczność i przekaz kulturowy.....	68
	Ubóstwo, klasa społeczna i funkcjonowanie rodziny.....	72
	Streszczenie.....	74
4	Rodzina jako system psychospołeczny.....	75
	Niektóre cechy systemu rodzinnego.....	77
	Reguły rodzinne.....	79
	Homeostaza rodzinna.....	81
	Sprzężenie zwrotne, informacja i kontrola.....	85
	Podsystemy.....	89
	Granice.....	91
	Systemy otwarte i zamknięte.....	92
	Rodziny i większe systemy.....	93
	Streszczenie.....	97

CZĘŚĆ II EWOLUCJA TERAPII RODZIN

(tłum. Mateusz Łuczak)

5	Powstanie i rozwój terapii rodzin.....	101
	Korzenie historyczne terapii rodzin.....	101
	Badania nad schizofrenią i rodziną.....	102
	Fromm-Reichmann i schizofrenogenna matka.....	103
	Bateson i podwójne wiązanie.....	103
	Lidz: schizma małżeńska i małżeńska skośność.....	106
	Bowen, Wynne i badania Narodowego Instytutu Zdrowia Psychicznego (NIMH).....	107
	Przegląd wczesnych badań nad schizofrenią w rodzinie.....	109
	Poradnictwo małżeńskie i przedmałżeńskie.....	110
	Ruch poradnictwa dziecięcego.....	113
	Dynamika grupy i terapia grupowa.....	113
	Ewolucja terapii rodzin.....	115
	Od badań nad rodziną do terapii.....	115
	Pęd ku praktyce.....	118
	Nowatorskie techniki i samobadanie.....	120
	Profesjonalizacja, wielokulturowość i nowa epistemologia.....	122
	Integracja, eklektyzm i wpływ konstrukcjonizmu.....	125
	Streszczenie.....	127

CZĘŚĆ III PODSTAWOWE MODELE TERAPII RODZIN

Modele psychodynamiczne	(tłum. Mateusz Łuczak)	131
-------------------------	------------------------	-----

Miejsce teorii		133
----------------	--	-----

Wybrane aspekty historyczne		134
-----------------------------	--	-----

Wpływ Freuda na terapię rodzin		134
--------------------------------	--	-----

Pionierski wkład Adlera i Sullivana		136
-------------------------------------	--	-----

Perspektywa psychodynamiczna		138
------------------------------	--	-----

Klasyczna teoria psychoanalityczna		138
------------------------------------	--	-----

Odstępstwa od modelu klasycznego		139
----------------------------------	--	-----

Psychoanaliza a dynamika rodziny (Ackerman)		140
---	--	-----

Teoria relacji z obiektem		145
---------------------------	--	-----

Terapia relacji z obiektem		150
----------------------------	--	-----

Terapia skoncentrowana na relacji z obiektem i rodzinie pochodzenia (Framo)		150
---	--	-----

Terapia rodzinna relacji z obiektem (Scharff i Scharff)		153
---	--	-----

Kohut i psychologia Ja		156
------------------------	--	-----

Streszczenie		158
--------------	--	-----

Modele doświadczeniowe	(tłum. Mateusz Łuczak)	160
------------------------	------------------------	-----

Wspólne założenia filozoficzne		161
--------------------------------	--	-----

Model doświadczeniowy		162
-----------------------	--	-----

Symboliczno-doświadczeniowa terapia rodzin (Whitaker)		163
---	--	-----

Gestaltowska terapia rodzin (Kempler)		171
---------------------------------------	--	-----

Model dostrzegania potencjału rodziny (Satir)		177
---	--	-----

Terapia par skoncentrowana na emocjach (Greenberg i Johnson)		186
--	--	-----

Streszczenie		188
--------------	--	-----

Modele międzypokoleniowe	(tłum. Mateusz Łuczak)	190
--------------------------	------------------------	-----

Teoria rodziny Bowena		191
-----------------------	--	-----

Główny przedstawiciel		191
-----------------------	--	-----

Inni ważni przedstawiciele		193
----------------------------	--	-----

Teoria systemów rodzinnych		194
----------------------------	--	-----

Osiem powiązanych pojęć teoretycznych		194
---------------------------------------	--	-----

Zróżnicowanie Ja		195
------------------	--	-----

Trójkąty		199
----------	--	-----

System emocjonalny rodziny nuklearnej		201
---------------------------------------	--	-----

Proces projekcji rodzinnej		203
----------------------------	--	-----

Odcięcie emocjonalne		203
----------------------	--	-----

Proces transmisji wielopokoleniowej		205
-------------------------------------	--	-----

Pozycja wśród rodzeństwa		205
--------------------------	--	-----

Regresja społeczna		206
--------------------	--	-----

Terapia systemów rodzinnych		206
-----------------------------	--	-----

Wywiad-ocena		207
--------------	--	-----

Genogram		208
----------	--	-----

Techniki terapeutyczne		211
------------------------	--	-----

Terapia kontekstualna		214
-----------------------	--	-----

Etyka relacji i księga rodzinna		214
---------------------------------	--	-----

Streszczenie		220
--------------	--	-----

9	Model strukturalny (<i>tłum. Miłosz Młynarz</i>).....	222
	Perspektywa strukturalna.....	222
	Główny przedstawiciel.....	223
	Inni główni przedstawiciele.....	225
	Rodziny psychosomatyczne.....	225
	Strukturalna teoria rodziny.....	226
	Struktura rodziny.....	226
	Subsystemy rodzinne.....	228
	Przenikalność granic.....	229
	Sojusze, władza i koalicje.....	231
	Dysfunkcja rodzinna.....	233
	Strukturalna terapia rodziny.....	234
	Cele terapii.....	234
	Przyłączenie i dostosowanie.....	235
	Ocena interakcji rodzinnych.....	236
	Monitorowanie układów dysfunkcyjnych.....	239
	Restrukturyzacja wzorów transakcji.....	242
	Studium przypadku.....	244
	Streszczenie.....	244
10	Modele strategiczne (<i>tłum. Miłosz Młynarz</i>).....	248
	Perspektywa komunikacyjna.....	248
	Interakcyjna terapia rodzin MRI.....	250
	Główni przedstawiciele.....	250
	Rozwój paradygmatu komunikacyjnego.....	250
	Komunikacja paradoksalna.....	253
	Założenia terapeutyczne.....	254
	Podwójne wiązanie terapeutyczne.....	255
	Krótkoterminowa terapia rodzinna MRI.....	257
	Trzy typy chybionych rozwiązań.....	259
	Krótkoterminowa terapia MRI w praktyce.....	260
	Strategiczna terapia rodzin.....	262
	Główni przedstawiciele.....	263
	Znaczenie objawów.....	264
	Trójkąty, sekwencje i hierarchie.....	266
	Tworzenie strategii terapeutycznych.....	266
	Rozmowa wstępna.....	267
	Stosowanie poleceń.....	268
	Techniki udawania i metafory rodzinne.....	273
	Streszczenie.....	274
11	Mediolański model systemowy (<i>tłum. Miłosz Młynarz</i>).....	275
	Mediolańska systemowa terapia rodzin.....	276
	Główni przedstawiciele.....	276
	Wczesny model mediolański: paradoksy, przeciwparadoksy, rytuały i pozytywne konotacje.....	277
	Ewolucja modelu: stawianie hipotez, neutralność, pytania cyrkularne.....	283
	Pytania dotyczące systemów przekonań rodzinnych.....	288

Uniwersalna recepta.....	289
Postmediolańska epistemologia systemowa.....	291
Pytania reflektujące Tomma.....	292
Streszczenie.....	294
12 Modele behawioralne i poznawcze (tłum. Miłosz Młynarz).....	295
Terapia behawioralna i systemy rodzinne.....	295
Główni przedstawiciele.....	295
Przyjęcie rodzinnego układu odniesienia.....	296
Narastanie eklektyzmu: pojawia się kognityzm.....	296
Główni przedstawiciele.....	297
Przeformułowanie poznawcze.....	298
Model poznawczo-behawioralny.....	298
Główna rola diagnozy.....	299
Diagnoza behawioralna.....	301
Diagnoza poznawczo-behawioralna.....	301
Wpływy behawioralne w terapii rodzinnej.....	302
Behawioralna terapia par.....	304
Behawioralne szkolenie rodziców.....	311
Funkcjonalna terapia rodzinna.....	317
Wspólna terapia problemów seksualnych.....	320
Powiązania z konstruktywizmem.....	323
Streszczenie.....	323
 CZĘŚĆ IV EWOLUUJĄCE MODELE TERAPII RODZINNEJ <i>(tłum. Miłosz Młynarz)</i>	
13 Postmodernizm i społeczno-konstrukcjonistyczne terapie rodzinne.....	327
Wpływ rewolucji postmodernistycznej.....	329
Postmodernistyczne spojrzenie kliniczne.....	330
Teoria postmediolańska a postmodernizm.....	331
Rzeczywistość jest wymyślana, a nie odkrywana.....	332
Terapie konstrukcjonizmu społecznego.....	333
Krótkoterminowa terapia nastawiona na rozwiązanie.....	334
Krótkoterminowa terapia rodzin zorientowana na rozwiązanie.....	339
Podejście oparte na współpracy systemów językowych.....	341
Zespół odzwierciedlający.....	344
Streszczenie.....	346
14 Terapia narracyjna.....	348
Postrukturalizm i dekonstrukcjonizm.....	348
Opisy rzadkie i gęste.....	349
Główni przedstawiciele.....	350
Autonarracje i narracje kulturowe.....	351
Filozofia terapii.....	352
Rozmowy terapeutyczne.....	353
Eksternalizacja problemu.....	353
Pytania terapeutyczne.....	354

Poszukiwanie wyjątkowych wyników.....	355
Współkonstruowanie alternatywnych historii.....	356
Ceremonie, listy i stowarzyszenia.....	357
Ceremonie definicyjne.....	357
Listy terapeutyczne.....	358
Tworzenie stowarzyszeń wspierających.....	359
Streszczenie.....	359
15 Psychoedukacyjna terapia rodzin.....	361
Rodziny i zaburzenia psychiczne.....	362
Edukacja, wspieranie i motywowanie rodzin osób chorych na schizofrenię...	362
Ujawnianie uczuć a schizofrenia.....	365
Proces terapeutyczny.....	366
Medyczna terapia rodzin.....	367
Główni przedstawiciele.....	368
Koalicja rodzinnej opieki zdrowotnej, opartej na współpracy.....	369
Krótkie programy edukacyjne.....	370
Programy poprawy relacji.....	371
Programy przygotowań do małżeństwa.....	373
Programy wzbogacania małżeństwa.....	374
Programy przygotowawcze dla rodzin zrekonstruowanych.....	375
Streszczenie.....	378

CZĘŚĆ V PRACE BADAWCZE, TRENING I ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z ZAWODEM TERAPEUTY (tłum. Katarzyna Siemieniuk)

16 Badania nad terapią rodzin.....	383
Odbudowywanie mostów między praktykami i badaczami.....	383
Jakościowe i ilościowe metody badawcze.....	385
Badania rodzin dotkniętych poważnym zaburzeniem psychicznym.....	388
Badania dotyczące diagnozy rodziny.....	391
Pomiary samoopisowe.....	393
Metody obserwacyjne.....	397
Badanie procesu i rezultatów terapii rodzin.....	403
Badania procesu terapeutycznego.....	404
Badania efektu.....	406
Streszczenie.....	411
17 Szkolenie i superwizja; jak zostać terapeutą rodzin.....	412
Szkolenie w terapii.....	415
Programy szkolenia.....	416
Cele szkolenia.....	421
Pomoce szkoleniowe.....	422
Szkolenie teoretyczne.....	423
Taśmy wideo.....	425

Rozwijanie umiejętności terapeutycznych przez superwizję	427
Superwizja na żywo.....	429
Zespoły koterapeutów.....	432
Streszczenie.....	432
18 Kwestie zawodowe i praktyki etyczne.....	434
Kwestie zawodowe.....	434
Regulacje dotyczące praktyki zawodowej.....	434
Kontrola profesjonalna (<i>peer review</i>).....	437
System zarządzania opieką zdrowotną i praktyka zawodowa	438
Odpowiedzialność prawna.....	441
Utrzymywanie standardów etycznych.....	443
Kodeksy etyki zawodowej.....	443
Wartości, dylematy etyczne i terapia rodzin.....	445
Zasada poufności.....	448
Świadoma zgoda.....	450
Zasada regulacji uprzywilejowanej.....	451
Władza i odpowiedzialność terapeutyczna	452
Szkolenie i superwizja.....	453
Streszczenie.....	454

CZĘŚĆ VI TEORIE RODZINY A TERAPIA RODZIN: PRZEGLĄD

(dum. Katarzyna Siemieniuk)

19 Przegląd teorii rodziny i szkół terapii rodzin.....	457
Teorie rodziny: porównanie.....	458
Jednostki analizy.....	458
Ramy czasowe.....	459
Rodziny dobrze funkcjonujące i dysfunkcyjne.....	460
Modele terapii rodzin: porównanie.....	465
Rola terapeuty.....	465
Procedury diagnostyczne.....	466
Osiąganie zmiany przez wgląd i działanie.....	468
Kryzysowa, krótko- i długotrwała terapia rodzin.....	469
Cele terapii.....	470
Streszczenie.....	475

Dodatek: Kodeks etyczny Amerykańskiego Towarzystwa Terapii Małżeńskiej i Rodzinnej.....	476
Bibliografia.....	486
Słownik rzeczowy.....	525
fądziękowania.....	539
Indeks osób.....	543
Indeks rzeczowy.....	553